

Nr 229.

Av fru **Ekendahl** och fru **Gustafson**, om viss ändring i förordningen angående försäljning av vissa alkoholfria och därmed jämförliga drycker.

De på hösten 1941 förekommande polisrazziorna på nykterhetskaféerna i Stockholm och de därvid blottade missförhållandena ge anledning att ännu en gång taga upp frågan om en bättre och effektivare kontroll vid beviljande av rättigheter till dessa näringsställen. Möjligheten att ingripa mot nykterhetskaféerna är ganska begränsad med nuvarande lagstiftning, framhöll polissekreterare Valentin vid en presskonferens lördagen den 8 nov. 1941 i anslutning till de företagna polisrazziorna. För att få tillstånd att driva ett sådant kafé fordras bara, att sökanden är lämplig för rörelsens utövande, och det är enligt nuvarande praxis nästan alla, som inte varit i kontakt med lagen tidigare. Befinnes han inte vara lämplig, är det bara att skaffa sig en bulvan, som har bättre meritlista; sedan är kaféet klart att öppna. En annan brist i nuvarande lagstiftning är att någon omprövning av redan beviljade rättigheter inte äger rum. Jämför man med de näringsställen, som servera maldrycker, så finner man, att där måste omprövning ske minst vart tredje år, i många fall även varje år, om det finns anledning anse, att vederbörande kaféägare inte sköter rörelsen så, som de övervakande och kontrollerande myndigheterna föreskriva. Denna möjlighet föreligger inte, då det gäller nykterhetskaféerna, utan där fordras särskilt beslut om indragning. Detta är en mycket omständig procedur, och ett beslut i denna riktning skall motiveras med stora förseelser, vilka måste vara fullt bevisbara. Polissekreterare Valentin framhåller också, att möjligheterna att effektuera beslutet om indragning av nykterhetskaféer äro mycket små. Överståthållarämbetet har nyligen haft erfarenhet av förordningarnas ineffektivitet i detta hänseende. Det gällde ett nykterhetskafé i Gamla staden i Stockholm, för vilket tillståndet indragits på grund av oordning och osedlighet. Överståthållarämbetet försökte en tid att få innehavaren att stänga genom upprepade åtal. Pressen av bötesstraffen blev emellertid inte tillräckligt effektiv, utan inkomsten av rörelsen räckte tydligen även till att täcka utgifterna för böter. Polisen måste då med jämna mellanrum göra razzior i kaféet, och slutligen måste innehavaren ge vika och stänga kaféet.

Med hänsyn tagen till den lätthet att förvärva tillstånd att öppna nykterhetskafé samlas till denna näring ett stort antal icke önskvärda element till förfång för de lojala och rättrådiga nykterhetskaféägare, som ännu dess bättre äro flertalet, men som få allt svårare att reda sig i den hårda konkurrensen.

Att en utredning rörande beviljandet av rättigheter bör komma till stånd anser också Stockholms nykterhetsföreningars centralförsamling, vilket framgår av ett uttalande publicerat i Nya Dagligt Allehanda den 8 november föregående år, vari det bl. a. heter: "Centralförsamlingen anser, att det nuvarande tillståndet på såväl pilsnerkaféer som på de s. k. nykterhetskaféerna på många håll i huvudstaden och annorstädes inte är tillfredsställande, vilket ju också tråkiga erfarenheter under den senaste tiden givit belägg för. Då kafé- rörelsen har en viktig uppgift att fylla är det ur samhällelig synpunkt angeläget att denna uppgift fylles på ett riktigt sätt.

Centralföreningen finner därför en allmän revision av lagstiftningen på området nödvändig. Härvid bör hänsyn tagas både till nykterhetens främjande och ungdomsbrottslighetens bekämpande samt kraven på en god allmän standard på kaféerna.

Genom en sovring och begränsning av nya kafé rättigheter skulle också kraven på kaféernas egen standard kunna skärpas. Centralföreningen anser det vara önskvärt, att affärsföretag byggda på sund ekonomisk grund ville intressera sig för en kaféverksamhet, där inte vinstintresset utan samhällsnyttan finge vara vägledande och där hänsyn togs både till behovet av god mat och dryck och tillgång till goda tidningar och tidskrifter främst ungdoms-, nykterhets- och bildningspublikationer."

Slutligen uppmanas nykterhetsfolket i hela landet att i högre grad än hittills intressera sig för frågan om goda kaféer.

Av ovan citerade uttalande framgår just det viktiga, att det inte är ett enskilt gruppintresse utan ett samhälleligt intresse, att en ändrad lagstiftning kommer till stånd.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om utredning om komplettering av kungl. förordningen den 8 maj 1925 angående försäljning av vissa alkoholfria och därmed jämförliga drycker med bestämmelser, som möjliggöra en effektivare kontroll vid beviljandet av rättighet att bedriva utskänkning av alkoholfria drycker och effektivare övervakning av rättighetens utövande.

Stockholm den 24 januari 1942.

Sigrid Ekendahl.

Ruth Gustafson.